Ventspilsi muuseumi lugemissaal: liikuvad pildid

Liivi ordu lossi näitusesaalis on avatud näitus „Liikuvad pildid. Kinoajalugu Ventspilsis“, pakub ajaloolane Māri Dāvidi pilgu Ventspilsi sõdadevahelisele kinoajalukku.

Esimene maailmasõda on peaaegu läbi, äsja elati nii punast kui valget terrorit. Hoolimata üsna tagasihoidlikest võimalustest üritavad Ventspilsi elanikud kiiresti taastada oma sõjaeelset elu. Tööd jätkab ka kino *Kolosseum*, kus juba 1919. aasta mais näidatakse mitte just eriti meelelahutuslikku dokumentaalfilmi vastuolulisest Vene impeeriumi endisest Kaitseministrist kindral Vladimir Suhhomlinovist,keda süüdistati tsaariarmee madalas valmisolekus Esimese maailmasõja alguses.

Ventspilsi kinod

Esimestel sõjajärgsetel aastatel kuulus Ventspilsis kinematograafiaõigus ainult kino *Koloseumi* omanikule M. Rutšinskale, kes maksis selle privileegi eest linnale 60 latti kuutasu. Olukord muutus, kui linnapeaks valiti Kārlis Krievsi,kes alustas võitlust monopoolsete õiguste äravõtmise ja maksude tõstmise nimel. Edaspidi pidid kinoomanikud maksma linnale 20% igalt müüdud piletilt, mille tulemusena laekus linnakassasse senise 60 lati asemel 700-800 latti kuus, kuid sellega perekonna Rutshinski hädad ei lõppenud, linnaisa oli “avastanud”, et kinoomanikud olid 120 inimesele ebaseaduslikult “aukülalise” staatuse andnud ja piiramatult tasuta pileteid väljastanud. Nagu sellest veel ei piisaks, selgus, et operaatori administratsioonis pole kedagi, kes läti keelega hakkama saaks. “Selline lugupidamatus riigi ja enamuse keele vastu on lubamatu!” linnapea Kārlis Krievs avaldas ajakirjanduse vahendusel oma rahulolematust.

Peagi kaotas kino *Koloseum* oma monopoolsed õigused linnas. 1924. aasta oktoobris avas uksed uus *Pasaciņa* kino peaaegu kino *Koloseumi* kõrval, mis asus Pils iela 18 (praegu Pils iela 28). Uue kino omanik oli linnavolinik, kaupmees Ādolfs Stūre. 200 istekohaga kino asus aadressil Pils iela 25 (praegu Pils iela 27). Ventspilsi elanikel oli nüüdsest suur valik. Filme näidatakse mõlemas kinos iga päev. Uue kino programm on väga rikkalik. Esmakordselt on kinos võimalus vaadata “Naiste iludusvõistlust Lätis”.

Ventspilsi muuseum

Ādolfs Stūre asutas 1926. aastal koos Indriķi Grickusega, Ella Bērmansi ja Kārli Geruckiga (Lätis valminud vanima mängufilmi “Kus on tõde?” kino mehaanikuga)firma nimega “Sabiedrība kino “Koloseum” – A. Stūre” ja nemad ühendasid kaks kino. Järgnevatel aastatel oli igas kinos oma erinev programm.

1929. aastal avati endises *Družba* saalis (praegu Ventspilsi kultuurikeskus Kuldīgas tänav 18) kolmas kino *Moulin Rouge* ehk rahvasuus lihtsalt “Punane veski”. Uue kino sissepääs oli maja nurgas, mille kohal oli dekoratiivne pidevalt pöörlev tuulik. Siin toimusid etendused ainult nädalavahetustel.

Ventspilsi muuseum

Ventspilsi muuseum

Kino repertuaar
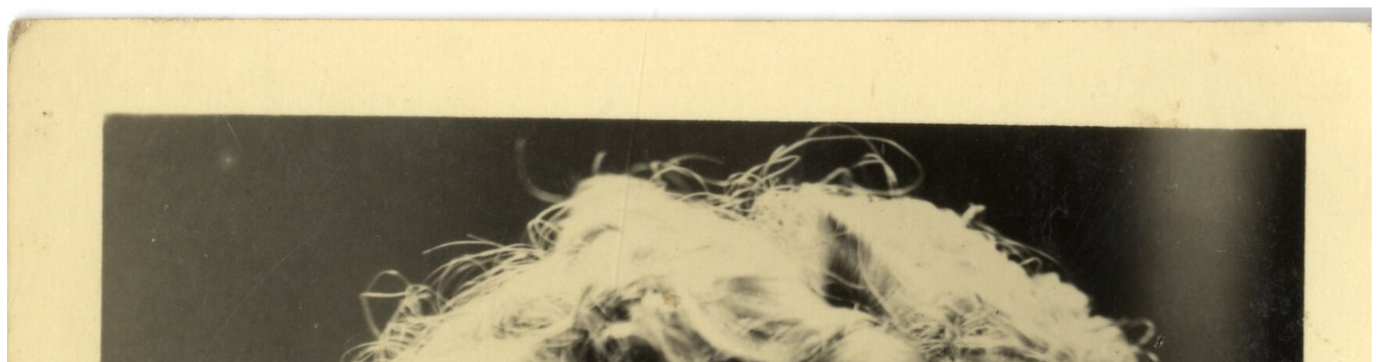
Kinokülastajate lemmikkino oli *Koloseum* kino ehk *Kolizei*, seal näidati peamiselt melodraamasid 1920. aastate kuulsaimate filminäitlejatega. Seal võis näha selliseid meistriteoseid nagu *Kasanova* vene näitleja Ivan Mozžuhiniga peaosas, *Anna Kareņina* koos Greta Garboga, aga ka maailmakuulsat *Sinist inglit*,mis viis 29-aastase näitlejanna Marlene Dietrichi kuulsuse kõrgustele Olgu siinkohal lisatud, et erinevalt muust Euroopast keelustas Läti haridusministeerium filmi, kuna see ei vastanud teatud moraalinormidele, kuid mitte pikaks ajaks. Film, kuigi “lõigatud”, läks siiski Läti kinodesse.